

Νίκος Στραβελάκης

Υπάρχει **εναλλακτικό πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής** σε αυτές τις συνθήκες και με ποιο χαρακτήρα;

Υπάρχει, διότι η αιτία της κρίσης προσδιορίζει και το χαρακτήρα της λύσης.
Με άλλα λόγια επειδή η κρίση είναι καπιταλιστική κρίση **η λύση έχει ταξικό πρόσημο.**

Όπως τα μνημόνια στοχεύουν στην αποκατάσταση του ποσοστού κέρδους, η φιλολαϊκή απάντηση συνίσταται σε άμεσες κρατικές επενδύσεις με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η κατανάλωση των εισοδημάτων που θα δημιουργηθούν από την αύξηση της απασχόλησης θα διαχυθεί σε ολόκληρη την οικονομία αντιμετωπίζοντας τις συνέπειες της κρίσης.

Παρόλο που περιγράφουμε τη βασική αρχή ενός μεταβατικού προγράμματος, με την έννοια ότι δεν θέτει προϋπόθεση το μετασχηματισμό των σχέσεων παραγωγής, η εφαρμογή του αμφισβητεί στην πράξη την ανάπτυξη με γνώμονα το κέρδος. Δηλαδή δεν είναι μια Κεϋνσιανή πολιτική που σπρώχνει κρατικά χρήματα σε επιχειρήσεις και τράπεζες με την ελπίδα ότι κάποια από αυτά θα ενισχύσουν την παραγωγή και την απασχόληση, αλλά το ακριβώς αντίθετο: Κρατικές επενδύσεις και επιχειρήσεις δημιουργούν θέσεις εργασίας για εκείνους που δεν μπορούν να βρουν δουλειά στον ιδιωτικό τομέα, με γνώμονα τις ανάγκες της κοινωνίας.

Όμως η Ελλάδα είναι χώρα της **Ευρωπαϊκής Ένωσης** στο πλαίσιο της οποίας τέτοιες πολιτικές είναι στην πράξη απαγορευμένες, άρα η **έξοδος από το ευρώ και την ΕΕ** είναι προϋπόθεση για την εφαρμογή της, όπως δείχνει και η δραματική εμπειρία των τελευταίων πέντε μηνών.

Η διαδικασία θα πρέπει να είναι άμεση διότι η δημιουργία νομισματικού βραχίονα είναι

προϋπόθεση για την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής.

Τα βασικά θέματα που απασχολούν τη διαδικασία μετάβασης σε εθνικό νόμισμα είναι:

- η αποφυγή πληθωριστικών πιέσεων λόγω αναγκών εισαγόμενων προϊόντων,
- η ανακεφαλαίωση του τραπεζικού συστήματος ώστε να μπορέσει να δράσει σταθεροποιητικά στην οικονομία και
- η σταδιακή δυνατότητα χρηματοδότησης ελλειμματικών προϋπολογισμών για τη πραγματοποίηση επενδύσεων.

Για το σκοπό αυτό είναι αναγκαία η παρακάτω ακολουθία ενεργειών:

1. **Άμεση κήρυξη στάσης πληρωμών** με σκοπό το πάγωμα του χρέους ώστε να πάψει η αιμορραγία πόρων. Στις παρούσες συνθήκες η **μονομερής άρνηση του χρέους** είναι αναγκαία τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά, ωστόσο η σχετική απόφαση θα πρέπει να παρθεί τον κατάλληλο χρόνο.
2. **Ίδρυση νέας Τράπεζας της Ελλάδας** και μεταφορά σε αυτήν του ενεργητικού της υπάρχουσας τράπεζας. Σκοπός να «φεσωθούν» οι δανειστές με τα 120 δισ. του ΕΛΑ, ανακεφαλαιώνοντας τις τράπεζες: Οι εμπορικές τράπεζες οφείλουν στην κεντρική τράπεζα το ποσό του ΕΛΑ που συνιστά επίσης και τη σημαντικότερη υποχρέωση που εμφανίζεται στο παθητικό τους. Εάν οι εμπορικές τράπεζες απαλλαγούν από την υποχρέωση τότε καθίστανται κεφαλαιακά επαρκείς αυτομάτως. Βέβαια η Τράπεζα της Ελλάδας που οφείλει τα ποσά αυτά δεν θα μπορεί να τα επιστρέψει στην ΕΚΤ. Όμως η Τράπεζα της Ελλάδας είναι ανώνυμη εταιρεία με βασικόμέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο. Το Ελληνικό Δημόσιο μπορεί λοιπόν να τη θέσει σε εκκαθάριση και να αποκτήσει το ενεργητικό της σε συμβολικές τιμές μεταφέροντας τη ζημιά στην ΕΚΤ.
3. **Εθνικοποίηση όλων των εμπορικών τραπεζών:** Παρόλο που το Ελληνικό Δημόσιο είναι ο βασικός μέτοχος των τραπεζών μέχρι στιγμής αυτές λειτουργούν ως ιδιωτικές ενώ οι μετοχές τους είναι ενεχυριασμένες στο ESM. Είναι αναγκαία λοιπόν η εθνικοποίηση τους ώστε να λειτουργήσουν σε όφελος του λαού με έλεγχο από τους εργαζομένους.
4. **Έκδοση εθνικού νομίσματος** σε αναλογία με τα διαθέσιμα σε ευρώ (35δισ. περίπου) και χρυσό, για χρηματοδότηση εισαγωγών. Μετατροπή δανείων και καταθέσεων και μετρητών στο νόμισμα αυτό : Το νέο νόμισμα διεθνών συναλλαγών θα καλύπτεται στο μεγαλύτερο μέρος του από τη νομισματική βάση σε ευρώ (35 δια περίπου) και τα

διαθέσιμα της χώρας σε χρυσό. Στόχος είναι να διατηρείται σχετικά σταθερή η ισοτιμία του νομίσματος και οι τιμές των εισαγομένων προϊόντων. Το γεγονός ότι οι τράπεζες θα ανακεφαλαιοποιηθούν από τον ΕΛΑ όπως είπαμε παραπάνω, περιορίζει τις ανάγκες σε χρήμα και ενισχύει την αρχική ισοτιμία του νέου νομίσματος.

5. **Κυκλοφορία δεύτερου νομίσματος για τις ανάγκες του προϋπολογισμού:**

Η επιδίωξη σχετικά σταθερής ισοτιμίας για το νόμισμα διεθνών συναλλαγών δεν πρέπει να περιορίζει τη δυνατότητα του κράτους να θέσει την οικονομία σε κίνηση. Η χρηματοδότηση κρατικών επενδύσεων μέσα από τον προϋπολογισμό, καθιστά δόκιμη την κυκλοφορία για περιορισμένο χρόνο δεύτερου νομίσματος για το σκοπό αυτό. Η εμπειρία της νεαρής Σοβιετικής Ένωσης τη δεκαετία του 20 είναι ενισχυτική αυτού του χειρισμού.

6. **Άμεση λειτουργία όλων των τραπεζών με επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων στην εξαγωγή (και εισαγωγή) κεφαλαίων** και όχι στις αναλήψεις του λαού :

Οι Ελληνικές τράπεζες είναι κλειστές λόγω του ευρώ και της ΕΚΤ. Είναι πολύ εύκολο να ανοίξουν με την εφαρμογή των ενεργειών που περιγράφουμε. Όμως η νομισματική σταθερότητα απαιτεί την εφαρμογή κεφαλαιακών ελέγχων που θα υποστηρίξουν τις σταθερές ισοτιμίες που αναφέραμε. Η διαφορά είναι ότι οι περιορισμοί δεν θα αφορούν τις αναλήψεις μισθωτών και συνταξιούχων αλλά τις εξαγωγές κεφαλαίων στις οποίες θα υπάρχουν περιορισμοί και έλεγχοι.

7. **Χρησιμοποίηση του τραπεζικού συστήματος και των υποχρεώσεων του δημοσίου για την απόκτηση ιδιοκτησίας και ελέγχου επί στρατηγικών κλάδων** της

οικονομίας (τηλεπικοινωνίες, ενέργεια κλπ.): Η όποια νομισματική σταθερότητα θα είναι βραχύβια εάν δεν αντανακλά την πραγματική οικονομία. Η βασική σταθεροποιητική πολιτική θα προκύψει από τον έλεγχο στρατηγικών κλάδων της οικονομίας. Τούτο θα συμβεί με την κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και των ανακεφαλαιοποιημένων /εθνικοποιημένων τραπεζών. Με αυτό τον τρόπο θα σταματήσει η συρρίκνωση της οικονομίας και ο περιορισμός της απασχόλησης.

8. **Άμεση επίταξη εκκλησιαστικής και μοναστικής περιουσίας**, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης κινητοποίησης με σκοπό την καλλιέργεια και την υποκατάσταση εισαγωγών καθώς και απασχόληση ακτημόνων και ανέργων.

Η Ελλάδα είχε παραδοσιακά διατροφική αυτάρκεια. Από την εποχή της συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση η χώρα έθεσε σε κίνδυνο τη διατροφική της αυτάρκεια λόγω της συμμετοχής αυτής καθ'αυτήν. Είναι πολύ σημαντικό να ανακτηθεί η δυνατότητα πλήρους και ουσιαστικής διατροφής του λαού, ιδιαίτερα με δεδομένη την ανάγκη να αρνηθεί το εξωτερικό της χρέος.

9. **Δημιουργία αποθεματικού από τη σημερινή νομισματική βάση** σε ευρώ (35 δισ. περίπου) για τη χρηματοδότηση κρατικών επενδύσεων για την επαναβιομηχανισμό της χώρας : Όλες οι προηγούμενες ενέργειες αποσκοπούν στη σταθεροποίηση της οικονομίας και την επιβολή κάποιων όρων κρατικής ιδιοκτησίας και λαϊκού ελέγχου. Δεν οδηγούν όμως σε ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Αυτή θα έρθει από άμεσες κρατικές επενδύσεις για την αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης που θα χρηματοδοτηθούν από την τρέχουσα νομισματική βάση σε ευρώ. Δηλαδή τα ευρώ που έχουμε στη τσέπη μας και θα ανταλλάγουν με το νέο νόμισμα. Παρόλο που η Ελλάδα έχει ανταγωνιστικό μειονέκτημα, η ύπαρξη αποθεματικών μπορεί να χρηματοδοτήσει την επανεκκίνηση της οικονομίας μιας και ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής (1,7 περίπου) μπορεί να εξασφαλίσει τη διατήρηση σημαντικών διαθέσιμων και άρα νομισματική σταθερότητα.

Τελευταία, διάφοροι υποτιθέμενοι οπαδοί της αποδέσμευσης από την ΕΕ και το ευρώ παρουσιάζουν διαφορετικές μεταξύ τους θεωρίες στις οποίες η ρήξη και αποχώρηση της Ελλάδας αν και σωστή επί της αρχής δεν είναι δυνατόν να λάβει χώρα άμεσα.

Το **ΚΚΕ** συνδυάζει τη ρήξη και αποδέσμευση με τη σοσιαλιστική επανάσταση με μηχανιστικό τρόπο και χρονική ταύτιση, ακρωτηριάζοντας έτσι την οποία πολιτική επιρροή αυτής της ατζέντας.

Τις τελευταίες μέρες τάσεις του ΣΥΡΙΖΑ και ο βουλευτής Λαπαβίτσας, εξέφρασαν τη θέση ότι η αποδέσμευση απαιτεί προετοιμασία άρα είναι ανέφικτη στο παρόντα χρόνο. Είναι μια κλασική παραπομπή ενός θέματος στις καλένδες που παραγνωρίζει ότι όσο περισσότερο μια χώρα ιδιαίτερα μια χώρα σε κρίση παραμένει στην ΕΕ, τόσο δυσκολότερη γίνεται η αποδέσμευση της.

Το σκεπτικό και οι ενέργειες που παρουσιάσαμε, υποτάσσουν την αποδέσμευση στην ανάγκη υπέρβασης της κρίσης, άρα η όποια καθυστέρηση στη ρήξη και αποδέσμευση από την ΕΕ καθιστά μεγαλύτερη τη διάρκεια της κρίσης και των συνεπειών της.

Κλείνοντας, το μίνιμουμ οικονομικό πρόγραμμα αποδέσμευσης από την ΕΕ και επιστροφής στην οικονομική μεγέθυνση, έχει σίγουρα και **αναδιανεμητική διάσταση, άρα ταξική διάσταση**. Θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα πρόγραμμα αυξήσεων των μισθών και πάταξης της φοροδιαφυγής, καθώς και δίκαιης φορολόγησης που ξεφεύγει ο ως από τα όρια του παρόντος σημειώματος.

**Το κείμενο αποτελεί μέρος συλλογικής προσπάθειας που έγινε από τους Γιώργο Βασσάλο,*

Παναγιώτη Μαυροειδή, Μιχάλη Ρίζο και Νίκο Στραβελάκη, σε ότι αφορά τις δυνατότητες «Για ένα δρόμο εξόδου από ευρώ και ΕΕ». Τα κείμενα δημοσιεύτηκαν στο ΠΡΙΝ της 12/7/15